

ČESKÁ REPUBLIKA

Česká školní inspekce

Olomoucký inspektorát - oblastní pracoviště

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Olšany u Prostějova, okres Prostějov

798 14 Olšany u Prostějova 3

Identifikátor školy: 600 120 511

Termín konání komplexní inspekce: 20. - 23. listopad 2001

Čj.	132 501/01-11053
Signatura	km2cv102

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola Olšany u Prostějova byla zřízena obecním zastupitelstvem v Olšanech dnem 1. září 1994 jako právní subjekt s rozpočtovou formou hospodaření. Od 1. ledna 2001 byla zřizovatelem forma hospodaření změněna na příspěvkovou. Škola sdružuje základní školu a školní družinu.

Ve škole se vyučuje podle vzdělávacího programu Základní škola čj. 16 847/96-2. Z cizích jazyků je zaveden pouze německý jazyk.

Ve školním roce 2001/2002 školu navštěvuje v 8 třídách (3. a 4. ročník je spojený) 129 žáků, kapacita školy je využita ze 48 %.

Počet žáků má již několik let klesající tendenci. Na základě žádosti zřizovatele MŠMT udělilo škole dle § 6, odst. 5 školského zákona výjimku z počtu žáků na jeden školní rok. Na základě dohody o sdružení finančních prostředků se zřizovatel spolupodílí na částečné úhradě mzdových nákladů.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ

Kvalita vzdělávání byla na 1. stupni hodnocena ve vyučovacích předmětech český jazyk, matematika, prvouka, přírodověda, vlastivěda a tělesná výchova, na 2. stupni ve vyučovacích předmětech český jazyk, matematika, chemie, fyzika, přírodopis, zeměpis, dějepis, občanská výchova, rodinná výchova a tělesná výchova.

Společná zjištění týkající se personálních, materiálních a psychohygienických podmínek výuky kontrolovaných předmětů a dodržování učebního plánu

Sledované předměty jsou vyučovány učiteli se stanovenou odbornou a pedagogickou způsobilostí pro daný typ školy, v 5. ročníku vyučují učitelé s odbornou specializací pro výuku na 2. stupni základní školy.

Výuka probíhala v kmenových učebnách a v tělocvičně, jejichž velikost je vzhledem k nízkému počtu žáků optimální. Učebny jsou většinou vybaveny starým, opotřebovaným a opravovaným nábytkem. Esteticky upravené učebny 1. stupně jsou postupně vybavovány účelovým nábytkem, ve kterém jsou soustředěovány učební pomůcky a didaktická technika pro výuku příslušného ročníku.

Žáci jsou v dostatečné míře vybaveni učebnicemi. Školní knihovna je součástí obecní knihovny, která je umístěna v prostorách školy. Většinou staré a opotřebované učební pomůcky ještě umožňují realizovat zvolený vzdělávací program, nové pomůcky jsou z důvodu omezených finančních zdrojů nakupovány v malé míře. Škola je vybavena prostředky audiovizuální techniky včetně videa a výukových počítačových programů.

Na 1. stupni psychohygienické potřeby žáků pozitivně ovlivňovalo vhodné členění hodin, zařazování nejrůznějších relaxačních technik, dramatických cvičení a improvizací zaměřených na rozvoj tvořivé fantazie a odstranění únavy. Učitelky věnovaly pozornost správnému sezení žáků při čtení a psaní, ojediněle bylo zjištěno používání nevhodných psacích potřeb. Ve vyšších ročnících nebyla psychohygieně práce věnována patřičná pozornost. Předměty jsou do rozvrhu hodin zařazeny vhodně.

Výuka probíhá podle učebního plánu zvoleného vzdělávacího programu.

Český jazyk a matematika na 1. stupni

Učební látka je podrobně rozpracována do časových tematických plánů, ve kterých však nebyly důsledně respektovány odlišnosti obsahu používaných učebnic a učebních osnov. V důsledku toho bylo naplánováno i probírání učiva vyššího ročníku, nebylo také rozlišeno základní a rozšiřující učivo. Výukové cíle psaní ve 4. ročníku nebyly zapisovány do třídní knihy. Kontrolou pedagogické dokumentace školních roků 2000/2001 a 2001/2002 bylo zjištěno nerespektování úprav a doplňků vzdělávacího programu Základní škola platných

k 1. 9. 1998. Nesprávně bylo probíráno učivo: spoje násobitek, dělení v oboru násobitek 2, 3, 4, 5 (2. ročník), skloňování podstatných jmen, osoba, číslo a čas sloves (3. ročník), povrch krychle a kvádrů (4. ročník), druhy a skloňování číslovek, věta hlavní a vedlejší, zaokrouhlování desetinných čísel, vzájemná poloha dvou kružnic (5. ročník). Ve 3. ročníku nebylo probíráno učivo o slovním přízvuku. Přestože učitelé obou předmětů používají ucelenou řadu učebnic téhož nakladatelství, není vzhledem k výše uvedeným skutečnostem plně zajištěna kontinuita výuky mezi jednotlivými ročníky.

Struktura hodin, obsah i rozsah učiva byly adekvátní věku a schopnostem žáků. Kladně je hodnoceno společné opakování učiva ve spojených ročnících, diferencování učebních úloh z hlediska jejich obtížnosti, zařazování prvků činnostního učení, užití moderních metod analýzy a syntézy. Kvalita výuky byla pozitivně ovlivněna uplatňováním mezipředmětových vztahů, didaktický efekt přineslo procvičování probraného učiva pomocí inovativních metod a forem práce (skupinové techniky brainstormingu, zařazování problémových úloh, analýza a syntéza).

Negativem byly dílčí metodické chyby při výuce psaní, zadávání obsahově nepromyšlené samostatné práce, používání znaménka mínus v klasifikaci. Žákovské písemnosti jsou pečlivě opravovány, důsledná kontrola následných oprav žáků nebyla vždy provedena.

Žáci byli ve vyučovacích hodinách motivováni zařazováním didaktických her zaměřených na rozvoj smyslového vnímání, uplatňováním námětových prvků a postupů založených na mezilidském kontaktu, vhodnou aktualizací učiva. Hodnocení žakovských výkonů bylo zaměřeno pozitivně, klasifikování známkami přiměřené, byly oceňovány především snaha a pokrok.

Výchova k umění vyjádřit vlastní názor spolu s rozvíjením schopnosti žáků naslouchat ostatním byla uplatněna především v diskuzích nad literárním textem a při řešení matematických úloh ve skupinách a dvojicích.

Výuka českého jazyka a matematiky je přes nedostatky v plánování učiva hodnocena jako velmi dobrá.

Prvouka a přírodověda

Rozvržení učiva v tematických časových plánech bylo provedeno podle používaných učebnic bez přihlídnutí k odlišnostem v učebních osnovách. Došlo tak k nezařazení tematického celku výchova ke zdraví v rozsahu 40 vyučovacích hodin ve 4. a 5. ročníku obou předmětů. Výukové cíle pro jednotlivé hodiny byly jasně stanoveny v návaznosti na předcházející učivo. Přípravenost učitelů na vyučovací hodiny byla kvalitní.

Vyučovací hodiny byly promyšleně členěny, výuka měla činnostní charakter. Efektivita práce se zvyšovala především prováděním pokusů a hodnocením jejich výsledků. Při řízeném rozhovoru učitelky rozvíjely živou diskuzi, uplatňovaly různá hlediska, vedly žáky k samostatnému vyjádření myšlenek souvislým slovním projevem. Předávání poznatků probíhalo v žádoucím rozsahu a tempu, byl vytvářen prostor pro aktivitu a vlastní činnost. Užitím problémového učení si učitelky ověřovaly míru pochopení probíraného učiva. Při opakování byl kladen důraz na pochopení vztahů a na schopnost aplikace učiva. Učební

pomůcky podporující zapamatování učiva byly účelně využity. K samostatné práci žáků vhodně posloužily pracovní sešity. Příliš rozsáhlý zápis učiva do žákovských sešitů je hodnocen negativně.

Úvodní, převážně verbální motivace spočívala v seznámení žáků s vyučovacím programem, průběžná motivace v aktualizaci učiva a uvádění příkladů z praxe s využitím žákovských zkušeností. Pozitivní význam mělo sebehodnocení žáků.

Harmonický vztah mezi učitelkami a žáky kladně ovlivňoval psychosociální stránku výuky. Zvláště ve třídě se dvěma spojenými ročníky byl rozvíjen smysl žáků pro kooperaci a toleranci.

Výuka prvouky a přírodovědy měla velmi dobrou úroveň.

Vlastivěda a zeměpis

Časové rozvržení vyučovacích hodin bylo odpovídající. Převažující frontální způsob výuky využívající individuální zkoušení, ale opomíjející aktivní zapojení ostatních žáků byl málo efektivní. Spád vyučovacích hodin narušoval zdlouhavý zápis učiva do žákovských sešitů. Výše uvedené metody a formy práce připouštěly většinou jednosměrnou interakci mezi vyučujícími a žáky, která neumožňovala rozvoj jejich komunikativních dovedností. Výuka byla vedena odborně správně. Nedostatky se vyskytovaly v čistotě jazykového projevu učitelů a jejich tolerování velmi stručných a z hlediska odbornosti nepřesných žákovských odpovědí.

Žáci se výrazně aktivněji projevovali při zařazení skupinové výuky i učiva s regionální tematikou. Při těchto aktivitách žáci s učiteli i mezi sebou bez problémů komunikovali a dokázali využívat své vědomosti z jiných vyučovacích předmětů.

Tematické praktického zeměpisu se učitelé věnují v podzimních měsících formou vycházky s plněním zadaných úkolů, organizují též pro žáky soutěže zeměpisného charakteru.

Výuka předmětů vlastivěda a zeměpis byla na průměrné úrovni.

Český jazyk na 2. stupni

Učivo je rozčleněno v tematických plánech, jejichž tvorba vykazuje rezervy především v literární složce předmětu. Plánování je od sedmého ročníku pojato chronologicky, stanovené výukové cíle jsou zvláště v sedmém ročníku nepřiměřené. Učitelky při koncipování učiva z literatury nezohlednily v dostatečné míře rozdílné předpoklady žáků pro úspěšné zvládnutí požadovaného rozsahu látky.

Vyučovány jsou všechny složky předmětu. Hospitovaná výuka vykazovala rozdílnou úroveň. ČŠI pozorovala promyšlenou stavbu vyučovacích hodin, v nichž jednotlivé zařazované prvky na sebe navazovaly a sloužily jako motivační akcenty pro další činnosti. Žáci pracovali s jazykovými příručkami, kontrolovali nejen svou práci, ale i činnosti spolužáků a sami formulovali zápis do sešitů. Při tomto způsobu výuky nechyběla soutěživost při řešení zadávaných úkolů, propojování jazykového, literárního i slohového učiva, mezipředmětové vazby a neustálé vedení ke kultivované mluvě. Žáci byli průběžně motivováni příklady z praxe, důraz byl kladen na rozvoj jejich komunikativních dovedností. Úroveň používaných metod výuky byla velmi vysoká až příkladná, převládala přátelská atmosféra s přirozeným respektováním osobnosti učitele.

ČŠI hospitovala i ve vyučovacích hodinách, kde byly opomíjeny základní metodické a didaktické zásady a v nichž nová látka nebyla žákům vysvětlena tak, aby ji pochopili. Při této výuce převažovala negativa (předkládání obecných tezí žákům jako dogmat bez poskytnutí možnosti se k těmto závěrům dopracovat vlastní dedukcí, špatná formulace otázek a nejasné pokyny učitele, nevytváření prostoru pro jakékoliv zamyšlení a diskuzi žáků nad probíraným

tématem, nedostatečné využití zpětné vazby, nevedení žáků ke kvalitnímu výběru čteného slova a nekorigování jejich verbálního projevu z hlediska jeho správnosti).

Výuka, která jen stěží naplňovala stanovené cíle spolu s neklidnou atmosférou ve třídách nevytvářela, zvláště ve vyšších ročnících, podmínky pro přirozené respektování autority učitele.

Učitelé českého jazyka při pohovorech sdělili, že žáci se specifickými vzdělávacími potřebami jsou při výuce zohledňováni (neklasifikováním jejich písemného projevu, kratšími úkoly, doplňovacími cvičeními, čtením menších úseků textu), avšak v hospitované výuce nebyly uvedené techniky pozorovány.

Hodnocení výsledků výuky předmětu je prováděno ve všech jeho složkách, ale je mírné, přizpůsobené celkově nižší úrovni vědomostí žáků. Škola využívá jako evaluační nástroj kontrolní práce. Přestože požadované nároky na žáky jsou přiměřené, v souladu s osnovami, a klasifikace mírná, v některých třídách je průměrná známka velmi nízká. Písemné projevy žáků v sešitech nejsou učiteli opravovány, což nepřispívá ke zlepšení úrovně výuky předmětu ve škole.

Žáci se zapojují do olympiády v českém jazyce, do soutěží regionálního charakteru a do školní recitační soutěže. Škola také organizuje návštěvy divadla a pořadů literárního charakteru.

Kvalita výuky s přihlédnutím k výrazným pozitivům ale i negativům je celkově hodnocena jako průměrná.

Dějepis, občanská výchova a rodinná výchova

Učitelé mají učební osnovy rozpracovány do tematických plánů, některá témata ve vyučovacích předmětech rodinná výchova a občanská výchova jsou vyučována duplicitně.

Ve sledované výuce převládaly frontální výkladové metody vhodně doplňované znalostmi žáků, neustálým objasňováním nových pojmů a v některých hodinách i bohatou diskuzí nad každodenními aktuálními problémy. Učitelé velmi vhodně zařazovali regionální tematiku, učivo prezentovali věcně a odborně správně. Žáci samostatně objasňovali nové a neznámé pojmy za pomoci slovníku. Výklad byl vhodně ožívován dobrovolnými domácími úkoly o zajímavostech ze života našich významných předků a prezentací autentických historických materiálů a předmětů. Tyto aktivity realizované nad rámec běžné výuky motivovaly žáky a vzbuzovaly jejich zájem o probíranou látku. Interakční a komunikační techniky dávající široký prostor pro vyslovení vlastních názorů byly pro žáky přínosné. Všechny popsány způsoby práce a jejich střídání udržovaly pozornost žáků a vhodně ovlivňovaly psychohygienu výuky. Klasifikace ve sledovaných předmětech byla přiměřená a objektivní.

Jednotlivé vyučovací prvky však ojediněle postrádaly vzájemné propojení. Některé pozorované činnosti byly vytrženy z kontextu a nabízená provázanost jiných zařazených aktivit na probíranou látku nebyla využita, např. pro rozvinutí diskuze nad tématem hodiny. Výše charakterizovaná výuka téměř nenaplňovala výchovné cíle a působila nekoordinovaně.

Učitelé vhodně doplňují probíranou látku historicko-zeměpisnými vycházkami, promítáním videokazet, besedami nad odbornými publikacemi a testováním znalostí a dovedností žáků ve výukových programech na počítačích.

I přes zjištěné nedostatky je výuka vzhledem k převaze pozitiv hodnocena celkově jako velmi dobrá.

Matematika

Rozvržení učiva odpovídá učebním osnovám. Většinou je respektován princip návaznosti a střídání aritmetických a geometrických celků. Alternativní téma základy rýsování v 9. ročníku je nesprávně zařazeno jako kmenové učivo.

Převažující tradiční způsob výuky vedl jen částečně k aktivnímu učení žáků. Pozitivem byla snaha o rozvoj logiky a představitosti, hledání alternativních postupů, aplikaci teorie při řešení příkladů, využívání algoritmů, poskytnutí prostoru pro formulování názorů. K nedostatkům patřila nedůsledná zpětná vazba, zařazování složitých příkladů bez předchozího procvičení, málo přehledné zápisy na tabuli. Vyskytly se i metodické chyby při řešení slovních příkladů - neúplné nebo nepřesné zápisy, občasné užívání nesprávné terminologie, chybně formulované odpovědi. Vyučovací čas nebyl vždy efektivně využit.

Účinným motivačním nástrojem byly zejména zajímavé, aktuální příklady s využitím zkušeností žáků. Jejich motivaci nebyla vždy věnována dostatečná pozornost. Opakování probíhalo v návaznosti na probírané učivo, aktivizačně působily matematické rozcvičky. Převažující slovní hodnocení výkonů žáků mělo většinou povzbuzující účinek, občasné ironizování jejich odpovědí vedlo k následné pasivitě žáků. Případná klasifikace byla objektivní, zdůvodněná.

Systém zpracování čtvrtletních písemných prací neumožňuje důsledné provádění analýzy a hodnocení výsledků učení.

Vzájemná komunikace mezi učiteli a žáky měla rozdílnou úroveň. Při provádění numerických výpočtů u tabule nebyli žáci dostatečně podněcováni ke slovnímu projevu, při řešení slovních úloh byla patrná péče o jejich projev.

Výuka matematiky měla průměrnou úroveň.

Fyzika

Naplánování tematických celků do čtyřletého cyklu koresponduje s učebními osnovami, v převážné míře je zajištěna i jeho kontinuita. Důraz je kladen zejména na zvládnutí základního učiva, rozšiřující učivo je plánováno výjimečně s přihlédnutím k aktuálnímu složení tříd.

Zvolené metody práce byly přizpůsobeny výukovým cílům a většinou umožňovaly žákům aktivní osvojování učiva. Diskuze, hledání souvislostí, názornost výuky spojená s praktickými činnostmi přispívala k rozvoji logiky a praktických dovedností. Pracovní tempo odpovídalo schopnostem žáků. Dílčím nedostatkem bylo zařazení složitějších úloh, při jejichž postupném řešení žáci ztráceli pozornost. V některých fázích výuky neměli dostatek prostoru k prezentaci svých názorů.

Motivujícím a aktivizujícím prvkem bylo zejména zařazování problémových a zajímavých úkolů (včetně praktických), vedoucích k aplikaci učiva. Opakování a procvičování mělo ucelenou stavbu, analýza chyb přispěla k lepšímu pochopení učiva. Hodnocení výkonů žáků bylo převážně motivující, četnost klasifikace je přiměřená.

Klidný a přátelský přístup učitele k žákům a jeho verbální projev měl pozitivní vliv na průběh výuky. Rozvoji vyjadřovacích schopností žáků nebyla věnována dostatečná pozornost.

Výuka fyziky měla velmi dobrou úroveň.

Chemie a přírodopis

Zařazení učiva do jednotlivých ročníků je při zachování kontinuity provedeno v souladu

s učebními osnovami. Probírání učebních celků je v tematických časových plánech rozvrženo podle používaných učebnic.

Společným rysem výuky obou předmětů bylo uplatnění shodných vyučovacích metod a forem práce. Učitelé převážně volili metodu tradičního výkladu nového učiva s popisem a vysvětlením. Učivo bylo interpretováno věcně a odborně správně. Žáci získávali znalosti v žádoucím rozsahu a tempu, vyučující si průběžně ověřovali míru pochopení učiva. Demonstrační pokusy, skupinová práce s využitím žakovských souprav, problémové učení a práce s chybou patřily k vysoce efektivním metodám výuky chemie. Nechybělo náležité upevnění a procvičení probraného učiva. Žákům byly kladeny srozumitelné otázky zaměřené na pochopení vzájemných vztahů. Nevhodné bylo diktování příliš rozsáhlého textu při zápisech do žakovských sešitů.

Žáci byli motivováni převážně verbálním způsobem v úvodu vyučovacích hodin, kdy si učitelé ověřovali jejich výchozí znalosti. Výsledná zjištění měla charakter zpětnovazebních informací. Průběžná motivace spočívala v aktualizaci učiva a uvádění příkladů z praktického života. Závěrečné zhodnocení výkonu žáků nebylo vždy provedeno.

Učitelé mají přirozenou autoritu, pro komunikaci s žáky jsou stanovena ustálená pravidla. Pozitivem bylo časté vedení žáků k diskusi a rozvíjení komunikativních dovedností, ojedinele se však vyskytoval převládající monolog učitele, při němž žáci byli pouze pasivními posluchači.

Výuka chemie a přírodopisu měla nadprůměrnou až spíše nadprůměrnou úroveň.

Tělesná výchova na 1. a 2. stupni

Plán učiva pro výuku jednotlivých ročníků obsahuje všechny základní složky předmětu, patřičná pozornost je věnována hygienickým a bezpečnostním zásadám.

Skladba vyučovacích hodin umožňovala žákům získávat nové pohybové dovednosti, rozvíjela jejich smysl pro spolupráci, vedla k rozvoji tělesné zdatnosti. V časovém rozvržení vyučovacích hodin byl věnován prostor pro rozcvičení žáků, závěrečné zklidnění a vyhodnocení jejich výkonů. Pozornost byla zaměřena i na úrazovou prevenci.

Po stránce metodické byl při cvičení kladen důraz na postupné získávání správných pohybových návyků. Vyučující respektovali odlišné pohybové možnosti jednotlivých žáků.

Negativně je hodnoceno tolerování nevhodného chování některých žáků, kteří neochotně přijímali pokyny a napomenutí vyučujících.

Výuka tělesné výchovy byla velmi dobrá.

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání ve sledované oblasti

Výuka kontrolovaných předmětů je celkově hodnocena jako velmi dobrá.

HODNOCENÍ KVALITY VÝCHOVNĚ-VZDĚLÁVACÍ ČINNOSTI ŠKOLNÍ DRUŽINY A ŠKOLNÍHO KLUBU

Charakteristika školní družiny

- Ve škole pracuje jedno oddělení školní družiny (ŠD).
- Počet přihlášených, zapsaných a vykazovaných žáků (Výkaz o ŠD) nepřesahuje stanovený limit. Ke dni inspekce bylo do ŠD zařazeno 25 pravidelně docházejících žáků.
- Činnost školní družiny navazuje na konec vyučování, prázdninový provoz není zaveden.

Podmínky výchovně-vzdělávací činnosti

Vychovatelka ŠD splňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti.

Činnost družiny probíhá v samostatné budově. Herna ŠD, jejíž prostor je variabilně využíván, je funkčně a esteticky zařízená. Prostředí místnosti je podnětné, žáci se na něm výtvarně spolupodílejí. Družina také používá tělocvičnu a počítačovou učebnu, které jsou umístěné v hlavní budově školy. Vybavení ŠD školními pomůckami, herním a výtvarným materiálem je na odpovídající úrovni.

Zásady bezpečnosti a psychohygieny z hlediska vyváženého režimu dne a dostatečného pobytu dětí venku jsou respektovány.

Výchovně-vzdělávací činnost ŠD vychází z konkrétních podmínek a navazuje na zvolený vzdělávací program školy. Celoroční plán práce nebyl zpracován. Řízení ŠD vychází z týdenní skladby zaměstnání a týdenních plánů, ve kterých jsou zastoupeny všechny zájmové, rekreační a odpočinkové činnosti včetně přípravy na vyučování. Ředitel školy v rozporu s platnou právní normou dosud nevydal vnitřní řád školní družiny. Provoz zařízení je vhodně časově rozvržen. Jeho rozsah byl ředitelem školy projednán s rodiči žáků i se zřizovatelem.

Povinná dokumentace je řádně a přehledně vedena. Vychovatelka ŠD se účastní jednání pedagogické rady, informace vzhledem k žákům i jejich rodičům jsou předávány rychle a úplně.

Organizace a průběh výchovně-vzdělávací činnosti

Metody a formy práce, které byly voleny v závislosti na průběhu a obsahu dopoledního vyučování, odpovídaly požadavkům na specifickou pedagogiku volného času dětí. Vychovatelka vytvářela náležitý prostor pro individuální i skupinovou práci, žákům byl ponechán dostatek času pro spontánní aktivity. Organizace činností umožnila všem aktivní spoluúčasť a seberealizaci a odpovídala aktuálnímu složení oddělení.

V rámci odpočinkové činnosti byly voleny postupy odpovídající individuálním potřebám a stupni únavy žáků. Rekreační činnost byla orientována na uvolňování kladných a záporných emocí i schopnost dodržovat dohodnutá pravidla v nových situacích a souvislostech.

Manipulační dovednosti byly rozvíjeny účinným využitím konstrukčních stavebnic. Uplatňováním diskuzní metody vychovatelka vytvářela pozitivní komunikační prostředí. Motivace dětí ke všem sledovaným činnostem byla dostatečně účinná. Možnost pro vyjádření vlastního názoru měli žáci především při skupinové práci a soutěživých hrách.

Celkové hodnocení podmínek a organizace výchovně-vzdělávací činnosti školní družiny

Plánování výchovně-vzdělávací činnosti školní družiny je funkční. Personální zajištění je vynikající, materiální podmínky velmi dobré. Prostředí věkově heterogenního oddělení pozitivně ovlivňuje komunikativní dovednosti žáků včetně jejich motivace. Zvolené formy a metody práce ve sledovaných činnostech podporovaly aktivitu a samostatnost žáků.

Činnost školní družiny je na velmi dobré úrovni.

HODNOCENÍ PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ

Plánování

Koncepce školy je zaměřena pouze na materiálně-technický rozvoj a na důsledky negativního demografického vývoje ve spádové oblasti školy. Koncepční záměry byly projednány se

zřizovatelem.

Škola nepoužívá nástroje krátkodobého plánování (měsíční nebo týdenní plány), zajištění chodu je prováděno především prostřednictvím osobního kontaktu ředitele s pracovníky. Plánování výchovně-vzdělávací činnosti se v dostatečné míře neopírá o systematickou kontrolní činnost chodu školy. Dílčí nedostatky byly zjištěny v plánování výuky některých sledovaných předmětů.

Roční plán práce vychází z podrobné analýzy současného stavu. Konstatuje negativní zjištění a navrhuje opatření k nápravě. Ta však nejsou v dostatečné míře realizována.

Výuka probíhá podle schválených učebních dokumentů. Stanovené počty vyučovacích hodin i časová dotace pro jednotlivé ročníky jsou dodrženy. Jako volitelný předmět je zařazena informatika, nepovinné předměty nejsou zavedeny. Zájmová činnost žáků je zajištěna prostřednictvím šesti zájmových kroužků. Pestrá je nabídka sportovních akcí, zejména v rámci koordinace zájmových aktivit okolních obcí a jejich základních škol.

Plánování výchovného poradenství není systematické především v oblasti péče poskytované žákům se specifickými vzdělávacími potřebami.

Plánování činnosti školy má pouze vyhovující úroveň.

Organizování

Organizační struktura školy není vytvořena. Organizování včetně informačního systému je založeno pouze na operativním řešení aktuálních problémů a na usměrňování činnosti pracovníků, jejichž práva a povinnosti jsou stanoveny aktualizovaným provozním řádem školy. Dostatečně není zajištěna koordinace činnosti učitelů, např. hodnocení a klasifikace, metodické činnosti. Práva žáků, uvedená v řádu školy, neumožňují dostatečný rozvoj jejich osobnosti.

Pedagogická rada plní funkci poradního orgánu, byly jí však uděleny některé kompetence, které jí nepřísluší.

Organizace vyučování je v souladu s platnou právní normou, skladba rozvrhu hodin zpravidla respektuje obecné didaktické zásady.

Rodiče získávají informace adekvátním způsobem, včas a v potřebném rozsahu. Zpětná vazba je zajištěna pouze částečně prostřednictvím SRPDŠ. Vedení školy vytvořilo nástroj sebereflexe v podobě anonymních dotazníků, které však aplikuje pouze u vycházejících žáků. Přestože se žáci mohou vhodnou formou vyjadřovat k provozu školy, nemají k tomu vytvořeny optimální podmínky (např. chybí schránka důvěry).

V oblasti organizování byla zjištěna převaha negativ.

Vedení a motivování

Škola má vytvořeny jen nástroje operativního řízení, zvolený způsob vedení vykazuje pouze průměrnou úroveň.

Škola si vytvořila nástroje pro uplatňování iniciativy a tvořivosti učitelů, v praxi jsou využívány spíše nahodile. Jednotlivé náměty a požadavky učitelů mají podporu ředitele.

V době konání inspekce nepůsobili ve škole žádní začínající učitelé. Rezervy byly zaznamenány v poskytování metodické pomoci učitelům, v jejichž pedagogické práci se vyskytují nedostatky.

Vedení školy dává dostatečný prostor dalšímu vzdělávání, které se realizuje v oblasti získávání nových jazykových vědomostí a výtvarných dovedností. Učitelé se zapojují i do specifických projektů (např. „Dokážu to“), některé získané poznatky však aplikují ve výuce dogmaticky bez

jakékoliv korekce ve vztahu ke konkrétním podmínkám výuky.

Systém hmotného stimulování pracovníků je ve škole vytvořen. Kontrolou bylo zjištěno, že přiznané osobní příplatky a odměny korespondují se zásadami stanovenými pro jejich přidělování a že jsou diferencovány v závislosti na aktivitě jednotlivých pracovníků. Mezi zásady pro přidělení nenárokových složek platu např. patří zvyšování kvalifikace, práce s talenty a mimo vyučování, zlepšování pracovního prostředí školy atd.

Vedení a motivování pracovníků je na průměrné úrovni.

Kontrolní mechanismy

Základním článkem systému vnitřní kontroly je rámcově zpracovaný plán kontrolní a hospitační činnosti. Plánované kontroly však nemají pro jednotlivé oblasti vymezené cíle a prostředky k jejich dosažení.

Kontrola průběhu a kvality vzdělávání je prováděna především při hospitacích, které jsou realizovány v malé míře. Hodnocení práce učitelů je obecné, chybí doporučení směřující ke zvýšení efektivity práce, přestože v ročním plánu je zvyšování úrovně výuky hledáním nových forem a metod práce proklamativně vyjádřeno. Kvalita práce pedagogů je posuzována také při kontrole plnění úkolů přidělených nad rámec přímé vyučovací povinnosti.

Formálnost kontroly rozvržení učiva v tematických časových plánech se ve svých důsledcích projevila jako neplnění učebních osnov některých sledovaných předmětů.

Kontrola výchovně-vzdělávacího procesu z hlediska vedení dokumentace třídních učitelů nebyla vždy dostatečně důsledná. Odstranění formálních nedostatků bylo projednáno s ředitelem školy.

Studiem předložených písemných prověrek, diktátů a slohových prací z českého jazyka a prací z matematiky bylo zjištěno, že jsou opravovány, bodově hodnoceny a klasifikovány. Další analytické zpracování včetně zjišťování příčin neúspěchu a přijetí opatření k nápravě chybí.

Oblast kontroly má pouze vyhovující úroveň.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Podmínky vzdělávání jsou celkově hodnoceny jako pouze vyhovující.

HODNOCENÍ EFEKTIVNOSTI VYUŽÍVÁNÍ PROSTŘEDKŮ PŘIDĚLENÝCH ZE STÁTNÍHO ROZPOČTU VZHLEDEM K ÚČELU JEJICH POSKYTNUTÍ A VZHLEDEM K UČEBNÍM DOKUMENTŮM
--

Hodnocení efektivity čerpání NIV

Kontrola využití rozpočtových prostředků přidělených škole ze státního rozpočtu prostřednictvím Školského úřadu (dále jen ŠÚ) Prostějov byla provedena za uzavřený kalendářní rok 2000. Škola v tomto roce byla dle zřizovací listiny rozpočtovou (zálohovanou) organizací obce, která hradila její provozní a investiční výdaje. ŠÚ Prostějov přidělil škole zálohu na neinvestiční výdaje (dále jen NIV) v částce 2.796.000,-- Kč na mzdové prostředky včetně zákonných odvodů, prostředky na učebnice, učební pomůcky a školní potřeby a prostředky na ostatní náklady vyplývající z pracovně právních vztahů. Rozepsané finanční prostředky NIV škola nedočetla o částku 3.609,80 Kč. Tuto částku vrátila při ročním zúčtování zálohy do státního rozpočtu. Nedočerpaná částka činila 1,3 % z celkové zálohy

NIV. Závazný ukazatel rozpočtu neinvestičních výdajů na rok 2000 byl dodržen.

Podíl příspěvku ze státního rozpočtu na celkových neinvestičních nákladech školy představoval v kontrolovaném období 73,6 %. Zbývajících 26,4 % nákladů školy bylo hrazeno z finančních prostředků přidělených škole formou dotace z rozpočtu zřizovatele.

Hodnocení efektivity čerpání mzdových prostředků

Hodnocení bylo provedeno za rozpočtový rok 2000. Poslední úprava přidělených rozpočtových prostředků byla provedena k 1. 11. 2000.

Dodržení závazných ukazatelů mzdové regulace bylo vyhodnoceno porovnáním ukazatelů v rozpisu rozpočtu na rok 2000 stanovených Školským úřadem Prostějov a skutečného čerpání mzdových prostředků vykázaných v „Sumáři pracovníků a mzdových prostředků v regionálním školství za 1. - 4. čtvrtletí 2000“ - výkaz Škol (MŠMT) P 1-04. Bylo zjištěno, že limit prostředků na platy byl beze zbytku vyčerpán. Úspora pracovníků z normativního počtu činila:

- u pedagogických 0,13 pracovníka /přepočtený počet/
- u nepedagogických 0,04 pracovníka /přepočtený počet/

Úspora z limitu počtu pracovníků činila celkem 0,17 pracovníka /přepočtený počet/.

Kontrola zařazování zaměstnanců do platových tříd a platových stupňů byla provedena u náhodně vybraných 58,3 % pedagogických a 75,0 % nepedagogických zaměstnanců.

Zaměstnanci byli zařazeni do platové třídy podle nejnáročnější vykonávané práce a do platového stupně v závislosti na zápočtu doložené doby započitatelné praxe. U dvou zaměstnanců bylo zjištěno chybné určení rozsahu zápočtu náhradní doby, tj. civilní služby a mateřské dovolené. Zjištěný nedostatek neměl v kontrolovaném období od 1. 1. 2000 do 31. 12. 2000 vliv na zařazení do platového stupně. Finanční rozdíl nevznikl, pouze byl chybně stanoven nárok na příští platový postup do vyššího platového stupně.

Při vyplácení nenárokových složek platu byl zjištěn poměr mezi osobními příplatky a odměnami 73 : 27.

V roce 2000 činily u kontrolovaného subjektu nenárokové složky platu z tarifních platů 17,57 %. Tento poměr činil u pedagogických zaměstnanců 17,29 % a u nepedagogických 18,72 %. Žádná skupina zaměstnanců nebyla zvýhodněna.

Způsob stanovení nenárokových složek platu vychází z vnitřního platového předpisu, jehož součástí jsou kritéria pro přiznání osobních příplatků a poskytování odměn. Limit 50 % platového tarifu nejvyššího platového stupně z příslušné platové třídy nebyl překročen. Odměny byly zaměstnancům vyplaceny plošně v listopadu a prosinci 2000.

Tvorba fondu kulturních a sociálních potřeb (dále jen FKSP) byla v souladu s platným právním předpisem. Její podíl z celkově přidělených prostředků NIV činil v kontrolovaném období 1,4 %. Vytvořené finanční prostředky FKSP byly ukládány na samostatně vedeném běžném účtu a jejich použití bylo upraveno „Pravidly pro čerpání FKSP na rok 2000“. Prostředky byly využity na rekreační pobyty zaměstnanců a jejich dětí, zájezdy, kulturní akce a dary. Pro kontrolované období neměla škola vypracovaný rozpočet příjmů a výdajů FKSP.

Hodnocení efektivity čerpání ONIV

Finanční prostředky poskytnuté škole ze státního rozpočtu na ostatní neinvestiční výdaje (dále jen ONIV) tvořily 2,1 % z celkového objemu NIV přidělených škole ze státního rozpočtu, tj. 56.356,-- Kč. Přidělené prostředky na ONIV byly z 54,9 % použity na úhradu nákladů spojených s pořízením učebních pomůcek, což činilo 243,-- Kč na jednoho žáka. Kromě

několika cenově nenáročných učebních pomůcek škola zakoupila programové vybavení počítačů. Učebnice a školní potřeby tvořily 27,8 % z celkového objemu ONIV, což činilo 120,-- Kč na žáka. Nákupy učebních pomůcek a učebnic byly realizovány v rámci omezených finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu. V oblasti dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků bylo z prostředků ONIV použito 8,2 %, na nákup osobních ochranných pracovních prostředků 3,9 % a náklady spojené s pracovními cestami představovaly 5,2 %.

Čerpání finančních prostředků ONIV bylo podloženo účetními doklady, které obsahovaly předepsané náležitosti vymezené obecně závazným právním předpisem. Cestovní příkazy byly z pokladny vyplaceny ve správné výši, ale částka u jednoho cestovního příkazu byla nesprávně zapsána do pokladní knihy, čímž vznikl finanční rozdíl v neprospěch pokladní. Tento rozdíl je nutné srovnat opravným účetním dokladem.

Zakoupené učební pomůcky byly řádně zapsány do inventáře školy. Bylo jim přiděleno inventární číslo, které však ve většině případů nebylo vyznačeno na pořízených učebních pomůckách. Evidence učebnic byla předložena na kartách. Poslední zápis o příjmu a výdeji byl však z roku 1999. Evidence nově pořízených učebních pomůcek a učebnic nebyla v souladu s obecně závaznými právními předpisy.

Hodnocení efektivity čerpání účelových prostředků

Škole byly rozpočtem ŠÚ Prostějov přiděleny účelové prostředky na ONIV na žáka a dále pak na integrované žáky v členění na mzdové prostředky a ONIV. Čerpání přidělených finančních prostředků bylo podloženo účetními doklady. Prostředky byly použity k určenému účelu a jejich zúčtování bylo provedeno k 31. prosinci 2000.

Hodnocení efektivity čerpání investičních prostředků

V kontrolovaném období nebyly škole přiděleny investiční prostředky v rámci rozpočtu ze školského úřadu.

Hodnocení výroční zprávy o hospodaření školy

Výroční zpráva o hospodaření školy byla zapracována do výroční zprávy o činnosti školy, obsahuje všechny předepsané náležitosti v souladu s obecně závazným právním předpisem.

Hodnocení efektivity využívání prostředků přidělených ze státního rozpočtu vzhledem k účelu jejich poskytnutí a vzhledem k učebním dokumentům

Finanční prostředky na ostatní neinvestiční výdaje přidělené školským úřadem byly použity hospodárně a efektivně na krytí výdajů spojených s výchovou a vzděláváním. Nebyl prokázán žádný případ jejich neoprávněného použití. Účelovost čerpání byla taktéž dodržena.

Mzdové prostředky přidělené škole ze státního rozpočtu na rok 2000 byly efektivně využity.

Zaměstnavatel postupoval při zařazování zaměstnanců do platových tříd v souladu s ust.

§ 4 odst. 1 a přílohy č. 1 (Katalog prací) k nařízení vlády č. 251/1992 Sb., o platových poměrech zaměstnanců rozpočtových a některých dalších organizací, ve znění pozdějších předpisů. Při zápočtu doby rozhodné pro zařazení do platového stupně nepostupoval ve dvou případech v souladu s ust. § 5 nařízení vlády č. 251/1992 Sb., o platových poměrech zaměstnanců rozpočtových organizací a některých dalších organizací, ve znění pozdějších předpisů.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

Další zjištění v oblasti odborné a pedagogické způsobilosti

- Kontrolou pedagogické dokumentace bylo zjištěno, že v 1. ročníku předmětům hudební výchova, výtvarná výchova a praktické činnosti vyučuje učitelka bez stanovené odborné a pedagogické způsobilosti (vychovatelka školní družiny).
- Škola má zpracován minimální preventivní program k prevenci sociálně patologických jevů. Konkrétně řeší zejména oblasti drogových závislostí a návykových látek, chybí však podchycení dalších jevů, např. šikanování, kriminality, záškoláctví. V rámci předcházení negativních jevů škola nabízí dostatek zájmových útvarů, různě zaměřených soutěží a kulturně-společenských akcí.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Rozhodnutí o změně zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. 13 155/01-21 vydané MŠMT dne 24. 4. 2001
- Povinná dokumentace školy dle § 38 a) zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol a středních škol (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů a třídní knihy všech tříd školního roku 1999/2000, 2000/2001
- Učební plán školy, tematické časové plány učiva sledovaných předmětů na školní rok 2001/2002
- Koncepce školy ze dne 1. 10. 2001
- Záznamy z jednání pedagogické rady za školní roky 2000/2001 a 2001/2002
- Provozní řád školy
- Dokumentace žáků se zdravotním postižením (ŽŽP), individuální vzdělávací programy pro ŽŽP a dokumentace výchovné poradkyně
- Vybrané sešity žáků, žákovské knížky a deníčky, diktáty a slohové práce z jazyka českého a čtvrtletní práce z matematiky za školní rok 2001/2002, kontrolní práce žáků 6. - 9. ročníku z českého jazyka za školní rok 2000/2001
- Kritéria pro hodnocení pracovníků a záznamy o hodnocení
- Zřizovací listina ze dne 31. května 1994
- Zřizovací listina ze dne 15. listopadu 2000
- Statut základní školy ze dne 31. května 1994
- Zahajovací výkazy o základní škole Škol (MŠMT) V3-01 za školní rok 1999/2000, 2000/2001, 2001/2002, výkaz o školní družině
- Rozpis rozpočtu na rok 2000 z ŠÚ Prostějov včetně úprav v průběhu roku 2000
- Rozpis příjmů a výdajů depozitního účtu na rok 2000
- Přehled čerpání zálohy poskytnuté ŠÚ Prostějov na rok 2000
- Účetní doklady za rok 2000 (pokladní doklady, faktury, bankovní výpisy depozitního účtu a běžného účtu FKSP) ve vztahu k prostředkům přiděleným ze ŠÚ Prostějov
- Inventární soupisy majetku

- Karty evidence učebnic
- Karty evidence osobních ochranných pracovních prostředků
- Rozpis rozpočtu na rok 2000 ze Školského úřadu Prostějov
- Výkaz Škol (MŠMT) P 1-04 o zaměstnancích a mzdových prostředcích v regionálním školství za rok 2000
- Vnitřní platový předpis a jeho aktualizace z 1. 9. 2000
- Měsíční mzdové rekapitulace za rok 2000
- Výplatní listky za rok 2000
- Podklady pro výplatu osobních příplatků a odměn za rok 2000

ZÁVĚR

- *Učební plán vzdělávacího programu je dodržen. V plnění učebních osnov byly zjištěny nedostatky. Kontrolovaná výuka byla na velmi dobré až průměrné úrovni, rezervy byly zjištěny v systému jejího plánování. V nižších ročnících byli žáci v dostatečné míře zapojováni do průběhu výuky, především ve vyšších ročnících převládal frontální způsob práce, který žáky dostatečně nemotivoval a nevedl k rozvoji jejich komunikativních dovedností.*
- *Výuka je po stránce personální dobře zajištěna.*
- *Materiálně-technické podmínky umožňují realizovat výuku. Zabezpečení žáků učebnicemi je vyhovující, ve vybavení učebními pomůckami nedošlo k výraznější obnově.*
- *Citelně slabá místa byla zjištěna v oblasti řízení školy, a to zejména v plánování, organizování a v systému kontrolních mechanismů.*
- *Školní družina vhodně doplňuje výchovně-vzdělávací činnost školy.*
- *V kontrolovaném období roku 2000 nebylo zjištěno neefektivní využívání prostředků státního rozpočtu v oblasti mzdových prostředků.*

Poslední komplexní inspekce byla ve škole vykonána ve dnech 17. až 19. ledna 1996 (inspekční zpráva čj. K-13-05/9596-233 Ko).

V oblasti průběhu výuky ČŠI konstatuje srovnatelný, převážně velmi dobrý stav, v jejím materiálním zabezpečení však nedošlo k podstatnému zlepšení. Způsob řízení školy má tendenci setrvávat na dosažené úrovni.

Česká školní inspekce hodnotí úroveň průběhu vzdělávání ve sledovaných předmětech i výchovně-vzdělávací činnosti školní družiny jako velmi dobrou. Podmínky vzdělávání jsou pouze vyhovující. Nebylo zjištěno neefektivní čerpání finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři:	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	RNDr. Ladislav Pluskal	L. Pluskal v. r.
Členové týmu	PhDr. Marcela Hanáková	Hanáková v. r.
	Mgr. Zdeněk Krejčířík	Krejčířík v. r.
	Mgr. Blahoslav Melhuba	Blahoslav Melhuba v. r.
	Mgr. Vít Široký	Vít Široký v. r.
Další zaměstnanci ČŠI	Sylva Procházková Zdena Velková	

V Olomouci dne 7. prosince 2001

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 17. prosince 2001

Razítko

Ředitel školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Zdeněk Berg, ředitel ZŠ Olšany u Prostějova

Zdeněk Berg v. r.
podpis

Předmětem inspekce bylo zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 7 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnoticí stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy: Krajský úřad Olomouckého kraje odbor školství, mládeže a tělovýchovy Jeremenkova 40 A 779 00 Olomouc	2002-01-07	132 12/02-11053
Zřizovatel: Obec Olšany u Prostějova 798 14 Olšany u Prostějova 50	2002-01-07	132 13/02-11053

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
---	---	připomínky nebyly podány